

Националната програма за намаляване въздействието на радон в сгради върху здравето на българското население – резултати за област Смолян

В изпълнение на ангажиментите ни към СЗО, Международната агенция по атомна енергия и Европейския съюз, с решение на Министерския съвет през септември 2013г. у нас бе приета „**Национална програма за намаляване въздействието на радон в жилищни сгради върху българското население**”.

Тя бе за периода 2013-2017 г. и стратегическата и цел е "Формиране и провеждане на дългосрочна политика за намаляване и предотвратяване риска за здравето на българските граждани в резултат от въздействието на високи концентрации на радон в сгради". В изпълнение на стратегическата цел са формулирани и следните оперативни цели:

- Да се поставят основите на системна национална политика, насочена към намаляване въздействието на радон в сгради, с цел превенция на риска за здравето чрез законодателни, административни и обществени мерки.
- Да се изготви радонова карта на България.
- Да се създаде система за контрол на нови и съществуващи сгради по отношение референтните нива на радон.
- Да се подобри обществената осведоменост.
- Да се създаде система за контрол на радон на работните места.

Във връзка с изпълнението на Националната програма, със заповед на директора на Регионалната здравна инспекция в гр. Смолян през 2014г. се сформира **Областен координационен съвет** в който влизат представители на общините в областта, РДНСК, РИОСВ, Инспекция по труда и КИИП-РК и др.

Съгласно методиката на измерване, подготвена от Националния център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ), **в края на май 2015г. бяха поставени 100 основни и 11 дублиращи детектори за радон в жилищни сгради на доброволни участници от областта.**

При поставянето на детекторите се попълни анкетна карта съдържаща информация за характеристиките на жилището, строителния материал, конструкцията, отоплението, дограмата и др. Тези данни са необходими за правилното интерпретиране на резултатите от проучването и вземането на подходящи мерки в случай на наднормени нива. Информация за жилищата и техните обитатели от анкетните карти бе прехвърлена в база данни.

Съгласно методиката, в началото на декември 2015г. детекторите бяха подменени с нови за още 6 месеца.

След събирането на детекторите и тяхната обработка се определи средно годишната концентрация на радон, която може да се счита за представителна скринингова оценка за облъчването на населението от радон в приземните етажи на жилищата на област Смолян.

Превишения на референтната стойност от 300 Bq/m³ се наблюдава в 13 жилища, като по-значителни и заслужаващи внимание са 5 от тях.

Резултатите може да определим като относително успокоителни. Имайки предвид, че голяма част от уранодобива в България години наред се осъществявала в Смолянска област и че повечето бивши галерии и хвостохранилища в региона са с нарушено запечатване, очаквахме по-високи стойности.

В момента се провежда определяне на сезонните корекционни коефициенти на концентрацията на радон в сградите чрез поставяне на 30 детектора през различните сезони.

Тече и дискусия за национален законодателен акт за проектиране на защита на сгради от радон, който да се базира на радоновата карта на България.